PETRA OBCHOD S CIRKEVNÝMI POTREBAMI A KNÍHKUPECTVO MÁ NA SKLADE:

Veliký sborník (cirkevnoslov.)	45,60
Trebník	22,80
Lidový sborník modliteb a zpěvů (český)	26,60
Pravoslavný katechismus (český a rus.)	9,50
Dr. Kernaševič: **Zrovnávacie bohoslovie**	25,–
Fencik: **Liturgika** (rus.)	3,80
Prot. Aleš: **Liturgika** (česká)	2,85
Patriarcha Alexij: **Výbor z díla** (český)	10,–
Patriarcha Sergij: **O spasení** (slov.)	10,–
Metropolita Nikolaj: **Výňatok z diela**	12,–
Dr. J. Novák: **Sociální aspekt pravosl. ethiky**	17,–
Prof. Berezovský: **Dogmatika** (I. a II. diel)	30,–
Prot. Leixner: **Všeobecné dějiny církevní**	27,–
Metr. Jelevferij: **Na Božej nive** (slov.)	8,55
Metr. Jelevferij: **Na Božej nive** (rus.)	7,40
Církevné právo	37,–
Homiletika	10,–
Dr. Kačur I.: **Stručný prehľad cirkevnej archeológie a výtvar. umenia**	15,–
Dr. Kačur I.: **Stručný prehľad histórie pravoslávnej cirkvi**	30,90
Beseda pravoslav. christianina (rus.)	1,90
Dr. Kernaševič: **Pastorálka**	18,–
Biblické dějiny brož. (čes.)	4,75
Biblické dějiny vázané (čes.)	6,65
Dr. Kernaševič: **Všeobecný typikon**	16,–

Petra prijíma objednávky na cirkevné kalendáre 1967

Budúce číslo vyjde 10. novembra

Vydáva: Pravoslávna cirkev v Československu, Prešov, v CN Bratislava. Redakcia: Prešov, Slovenskej republiky rád č. 1, tel. 21-16. Vedie red. rada. Vedúci a zodp. redaktor prof. dr. P. Kernaševič. Technický red.: prot. R. Ferenc. Vychádza 12-krát do roka. Tlačia Východoslovenské tlačiarne, n. p., Košice, závod Prešov. Ročné predplatné 12 Kčs, jednotlivé číslo 1 Kčs. Ročné predplatné pre zahraničie: 2 doláre. Rozširuje PNS. Objednávky prijíma každý poštový úrad a doručovateľ. Zahraničnú objednávku treba adresovať. Pošt. novinový úrad, Jindřišská ul. 14, Praha 1. — Povolené Výnosom MIO č. j. 248/II/2 12-V-52 zo dňa 28. mája 1952. Z—16*61278

ODKAZ sv. CYRILA A METODA

Ročník XII. — Orgán pravoslávnej cirkvi — Číslo 10/1966

Posmrtná spomienka

Dňa 22. augusta 1966 usnul na veky a odovzdal svoju nesmrteľnú dušu Stvoriteľovi dlhoročný služobník oltára sv. cirkvi,

d. o. prot. **PAVOL SIDOR**
pravoslávny duchovný v. v.,

v požehnanom veku 78 rokov.

Nebohý otec Pavol sa narodil 5. II. 1888 v Bukovinke (okr. Mukačevo). Svoje štúdia absolvoval v Užhorode. J. P. arcibiskupom Savatijom bol v roku 1924 v Kalinách (Zakarpatská Ukrajina) vysvätený na duchovného. Životná púť tohto duchovného pastiera nebola ľahká. Veľa farností však obslúžil. Pôsobil v Borkutoch-Krajníkovo (Zakarp. Ukrajina), Údole, Ladomírovej, Pčolinom a Geraltove-Hradisku. Splniac svoj dlh voči svojmu Učiteľovi a Spasiteľovi i veriacim, odchádza zo zdravotných dôvodov r. 1963 do výslužby.

Nebohý vychoval tri deti takmer sám, lebo ovdovel ešte počas 2. svetovej vojny. Deti sa mu odvďačili; svoje posledné roky života trávil pri dcére Oľge vo Veľkom Šariši, kde aj zomrel.

Dňa 24. 8. t. r. konali sa vo Veľkom Šariši pohrebné obrady. Na poslednú cestu prišli nebohého odprevadiť veriaci miestni, ako aj veriaci z jeho posledných farností. Pohrebné obrady vykonal Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, za asistencie d. o. prot. ThDr. A. Mihaľova, dekana PBF, d. o. prot. L. Lizáka, arcidekana, a mnohých duchovných z prešovského okresu.

Telesné pozostatky nebohého o. prot. P. Sidora boli uložené k večnému odpočinku na veľkošarišskom cintoríne.

Vičnaja pamjať i blažennyj pokoj nech Vám bude, otče Pavle, na veky.

R. F.

Sviatok Pokrovu Božej Matky

Vieme zo sv. Písma, aký nevyčerpateľný poklad lásky máme my, pravoslávni kresťania, v osobe Panny Márie. Vieme to z dojemnej príhody na svadbe v Káni Galilejskej. Medzi svadobnými hosťami bol Pán i Jeho matka. Zrazu domáci zbadal nedostatok dobrého vína, čo mohlo narušiť radostný priebeh hostiny. Len súcitné srdce, len srdce láskyplné mohlo pocítiť v tej chvíli túžbu pomôcť. Bolo to srdce Presvätej Divy Márie. Súcitná ku všetkým, prvýkrát prosí svojho Syna o pomoc pre potrebných a svetlý deň čistej radosti nie je zatienený zármutkom. Nežné, až dojemne sa starajúce srdce Božej Matky sa neuspokojilo iba s jednou prosbou. Ide k hostiteľom a upozorňuje ich: „Čo povie môj Syn, to urobte!" Čudesný obraz Orodovníčky za ľudský rod je uložený hlboko v dušiach veriacich po všetky časy: kto by nevedel, s akou túžbou sa kresťania utiekali a stále sa utiekajú k orodovníctvu Presvätej Bohorodičky?

Božia Matka na konci svojho pozemského života utešovala plačúcich apoštolov a veriacich sľubom, že ich nezanechá ako siroty po svojej smrti, ale že ich bude navštevovať svojou milosťou a pomáhať im aj všetkým kresťanom v núdzi a zármutku. Tento svoj sľub Božia Matka splnila mnohými príkladmi svojej pomoci kresťanom.

Jedným takýmto príkladom ochrany kresťanov Božou Matkou je aj udalosť, ktorá sa stala vo Vlachernskom chráme. Tejto udalosti je práve zasvätený sviatok Pokrovu, kedy spomíname ten významný deň, keď zázračné videnie sv. Andreja nám poodhalilo tajomstvo nebeské: na čele skupiny mnohých svätých sa Presvätá Diva

na kolenách modlí za celý svet, nad ktorý rozprestiera svoj omofor. A tak nad všetkými kresťanmi, zvlášť však nad pravoslávnymi, nakoľko tí prijali vieru, obrad i cirkevné sviatky z Grécka, je rozprestretý neviditeľný, ale všemohúci plášť Presvätej Matky všetkých kresťanov. Ako tam, vo Vlachernskom chráme sa Matka Božia modlila, tak aj teraz sa modlí za všetkých veriacich. Vo Vlachernskom chráme ju videli, ako sa modlí; my, hoci ju nevidíme, veríme, že sa modlí za nás všetkých pred svojím Synom a naším Bohom nielen v chráme, ale všade. Zvlášť sa modlí, aby kresťania žili v mieri a cnostným životom. Presvätá Bohorodička, naplnená cnosťou a svätosťou, s láskou sa pozerá na cnosti, skrývajúce sa v dušiach veriacich, pomáha im v ušľachtilom úsilí a raduje sa i smúti spolu s nimi. Často jej spievame v bohoslužobných piesniach a akafistoch: „Raduj sa . . .“ a ona svojho Syna prosí: „Môj Synu milovaný, daj im večnú radosť za to, že ma pozdravujú radosťou.“

Poznáme veľa príkladov obrátenia hriešnikov na cestu pravdy. Matka Božia bola svedkyňou utrpenia Spasiteľovho, a preto vie, aká cenná je každá kresťanská duša pred očami Božími; veď bola vykúpená drahocennou krvou Syna Božieho. Kresťan, ktorý túži po spáse, pamätá, že jeho spása leží na srdci Božej Matke, lebo preto ju Syn Boží vybral z milosti Otca a za účasti Ducha svätého ako jedinú zo všetkých a vtelil sa z nej, Prečistej, aby spasil ľudský rod z hriechu, prekliatia, večnej smrti a utrpenia. Pre našu spásu On svoju Matku, Prečistú Pannu ozdobil všetkými cnosťami, obdaril božskou silou, aby ako dokonalá bola pre nás po Ňom všetkým. Z milosti Božej, ktorou je naša Vládkyňa naplnená, voláme k nej: „Presvjataja Bohorodica, spasi nas!“ Voláme k nej s nádejou v jej zázračnú moc.

Ak hrozí kresťanskému domu nesvár alebo zloba, kresťan sa modlí k Božej Matke a ona, Orodovníčka, zmieruje ľudské srdcia. Mier a láska len od Boha pochádzajú ako z prameňa a Vládkyňa ako Matka Christova — Kráľa pokoja — sa modlí za mier pre celý svet a všetkých kresťanov. Ochraňuje všetkých, ktorí sa k nej modlia s vierou a láskou a mier a lásku im dáva.

Prichádzajme k Božej Matke, pod jej svätý omofor s vierou, nádejou a láskou a ona, darkyňa všetkých bláh, duchovných i telesných, uchráni nás pred nešťastím, pred vojnou, hladom, nenávisťou, potopou, ohňom, ako na svadbe v Káni Galilejskej nechcela, aby svetlý sviatok bol zatienený smútkom, zavineným nedostatkom vína.

† CYRIL,
biskup-vikár michalovský.

Odmena za dobro

„Pomni posledňaja tvoja i vo vik ne sohrešiši . . .“

Svätá matka cirkev nám predkladá podobenstvo Hospoda našeho Isusa Christa o boháčovi a Lazárovi.

Bol jeden bohatý človek, ktorý sa obliekal do hodvábu, žil v radosti a v prepychu. Pri bráne jeho paláca ležal chudobný mrzák Lazár, ktorý by bol spokojný aj vtedy, ak by sa mu ušlo hoci len niekoľko omrviniek zo stola boháčovho. K nemu, v ranách ležiacemu, prichádzali psy a oblizovali mu choré telo, chtiac mu uľahčiť v jeho strašných mukách. Stalo sa, že Lazár zomrel a po smrti sa dostal do lona Abrahámovho. Onedlho zomrel aj boháč; ten sa však ocitol v pekelných mukách. Ihneď začal volať Abraháma, aby sa nad ním zľutoval a poslal Lazára, aby Lazár aspoň omočil prst svoj vo vode a zvlažil jeho jazyk, lebo že sa veľmi mučí v plameni. Abrahám mu však povedal: **„Dieťa, rozpamätaj sa, že si si vzal svoje dobro už zaživa, ale Lazár len zlo; on sa tu teraz teší a ty sa mučíš. Okrem toho medzi nami a vami je veľká priepasť a tí, ktorí chcú prejsť od nás ku vám, nemôžu, ani odtiaľ ku nám neprechádzajú.“** Boháč prosil: **„Prosím ťa teda, otče, pošli do domu otca môjho, lebo mám päť bratov, nech im povie, aby neprišli i oni na miesto týchto múk.“** Abrahám však hovorí: **„Majú Mojžiša a prorokov, nech ich počúvajú“.** Trpiaci boháč namietal, že by činili pokánie, keď by k nim prišiel niekto z mŕtvych, Abrahám však riekol: **„Ak nepočúvajú Mojžiša a prorokov, neuveria, ani keby niekto z mŕtvych vstal“** (Luk. 16, 19—31).

Zo sv. evanjelia tu zisťujeme, že ľudia patria do dvoch svetov — telesného a duchovného. Telo potrebuje chlieb, odev, ochranu pred búrkami a chladom. Pre zabezpečenie všetkých potrieb pre svoje telo sme povinní vynaložiť veľké úsilie a veľa energie. Avšak popri starostiach o seba nesmieme zabúdať ani na tých, ktorí nás potrebujú. Človek je stvorený pre človeka, človek potrebuje človeka. Milovať svojho blížneho ako seba samého je najhlavnejšou úlohou každého kresťana, je to prikázanie o láske. Spasiteľ náš Isus Christos nás uisťuje, že keď činíme milosrdenstvo niekomu z tých najmenších, chudobných, Jemu činíme.

Čo vlastne chýbalo tomuto boháčovi z podobenstva, že sa dostal po smrti na miesto určenia? Predovšetkým mu chýbala láska. Bol sebecký, bezohľadný a nevšímavý voči svojmu bratovi. Nemal v sebe ani iskierku milosrdenstva. Preto tento boháč dostal, ako sme počuli, svoju spravodlivú odmenu za života na zemi. Tu dostal

len to najlepšie, tam už len zlo. Dobro, ktoré mal boháč na zemi prevyšovalo jeho potrebu. Nemusel večne trpieť, lebo Christus nás učí, že máme rozdávať tým, ktorí to potrebujú. Máme v sebe pestovať cit voči chudobným, hladným a smädným. Tak sa v nás zrodí zdržanlivosť, usilovnosť a trpezlivosť. Pre nezdržanlivosť mnohí zomreli! Sv. Písmo hovorí, že kto žije v pokoji, predlžuje si život. V pozemskom živote nesmieme preceňovať hmotné potreby, nesmieme im dávať prednosť pred duchovnými potrebami, lebo by sme mohli upadnúť do pokušenia. Kto má viac, viac potrebuje!

My, kresťania, sa máme starať aj o trvalú obživu duše. Spasiteľ nás takto učí: ak chceš vstúpiť do života, zachovaj prikázania! Duševné potreby človeka vyplývajú z rozumu, srdca a ducha. Rozum potrebuje osvetu, srdce túži po vzácnom, vznešenom a peknom, duch ľudský túži po trvalých nebeských pokladoch a po Božej spravodlivosti. V duchovnej činnosti tkvie celá hodnota človeka, ňou sa líši od nerozumných stvorení. Zver nepotrebuje ku šťastiu nič, okrem jedla. My však veríme, že žijeme preto, aby sme sa pripravili na odchod z dočasného života do života večného. Preto podľa Christovho učenia už tu má naša činnosť byť zameraná na dedičstvo Otca nášho nebeského, lebo On je najbohatším vládcom neba i zeme. Na nebesiach nás čaká najcennejšia odmena — večný pokoj. Múdry Šalamún hovorí: **„Šetri časom a chráň sa zlého“** (Ekl. 4, 23). Človek je stvorený pre radosť a šťastie. Radosť je prvým a posledným cieľom na tomto svete. Je to sila, ktorá žije v každej zdravej kultúre, v každom zdravom zmýšľaní. K radosti sa môžeme dostať prácou. Staré heslo hovorí o práci a o modlitbe. Práca rozháňa strach pred núdzou, vytvára na našich ústach úsmev spokojnosti. Máme šetriť časom, ktorý rýchlo uteká a je nenávratný. Ľudia si niekedy sami zapríčiňujú svoju biedu. Na ľuďoch záleží, či bude na zemi raj alebo peklo. Niekedy nás však prenasleduje utrpenie, ktoré je podľa našej mienky Božím dopustením. Utrpenie, o ktorom sa hovorí v dnešnom podobenstve, totiž utrpenie Lazára, je znesiteľné, lebo v ňom spočíva akási sila, v ktorej sa človek necíti opusteným. Lazár stelesňuje trpezlivosť. Aj my by sme mali radšej voliť ťažšiu cestu a veriť, že Pán nám dá svoju odmenu. Christos o tom hovoril svojim učeníkom a sľuboval, že oko nevidelo, ucho nepočulo, ani na myseľ človeku neprišlo to, čo Pán Boh pripravil tým, ktorí Ho milujú.

Prot. Juraj Kuzan

Život ctihodných Andronika a Atanázie

Na sklonku štvrtého storočia, za panovania gréckeho kráľa Teodózia Veľkého, žila v Antiochii bohabojná kresťanská rodina, Andronik s Anastáziou a s dvoma deťmi — Jánom a Máriou. Ctihodný Andronik bol zlatníkom a vari aj preto si zobral za ženu dcéru druhého zlatníka. Svoj rodinný život založili si na pevných náboženských základoch, lebo práve náboženstvo im dávalo silu a možnosti k nadobudnutiu dobrých skutkov pre život večný, ale aj v živote pozemskom sa im darilo dobre. Svoje pozemské imanie, ktoré získali poctivou prácou, rozdelili na tri časti. Jednu časť zárobku dávali chudobným, druhú rozdelili medzi chrám a kláštor a len tretiu časť si ponechávali pre vlastné živobytie. Pre takýto dobročinný život si Andronika a Atanáziu antiochijský ľud veľmi obľúbil, preukazoval im veľkú úctu a vyjadroval sa o nich len pochvalne. Keď mali títo ctihodní manželia po práci trochu voľného času, chodili do nemocnice, kde pomáhali chorým, dávali im jesť, obliekali ich, umývali... „Kto len počúva slovo Božie a neuskutočňuje ho, podobá sa človeku, čo si v zrkadle pozerá tvár, ktorú má od prírody. Vidí sa, však len čo odíde, už aj zabudne, aký bol“. **Preto** „čistá a nepoškrvnená bohabojnosť pred Bohom a Otcom je táto: napomáhať sirotám, vdovám a chorým, keď sú v tiesni“, **lebo** „ako telo bez ducha je mŕtve, tak aj viera bez skutkov je mŕtva!“ (Jak. 1, 23—24, 27; 2, 26). **Nábožní manželia sa týchto slov pridržiavali vo svojom každodennom živote a podľa nich aj konali svoje pracovné povinnosti.**

Keď sa raz vracali z nemocnice domov, ani netušili, čo sa môže v ich rodinnom živote stať. Doma našli svoje deti vo vysokej horúčke. Atanázia ich hneď začala ošetrovať a svojho manžela poslala do chrámu Božieho pomodliť sa, aby Pán Boh sám rozhodol o ich osude. Keď sa ctihodný Andronik vracal z chrámu domov, už zďaleka počul bôľny plač. Okolo jeho domu sa zhromaždili ľudia. So slzami v očiach vošiel ctihodný Andronik do domu, kde našiel svoje deti — dvanásťročného Jána a desaťročnú Máriu — mŕtve. Vtedy pokľakol Andronik na kolená pred obraz Stvoriteľa, poklonil sa a s plačom riekol: „Nahý som prišiel zo života svojej matky a nahý sa tam vrátim. Hospodin dal, Hospodin vzal. Nech je požehnané meno Hospodinovo.“ **(Jób 1, 21). Ctihodná Atanázia sa zúfalo obrátila k manželovi s prosbou, aby ju nechal zomrieť spolu s deťmi...**

„Nechcem bratia, aby ste nevedeli, ako je to so zomrelými, aby ste sa nermútili ako tí, čo nemajú nijakej nádeje“. — „Keď totiž sám Pán zostúpi z nebies, len čo zaznie povel a hlas archanjela a hlahol trúby, najprv stanú z mŕtvych tí, ktorí zosnuli v Christu, a my, čo budeme ešte živí, spolu s nimi budeme vždy s Pánom“ (1 Sol. 4, 13—14, 16—17).

Na pohreb deťom ctihodných rodičov prišiel sám patriarcha s početným duchovenstvom. Deti boli pochované v chráme sv. muč. Juliána. Rozžialená

matka ani nechcela opustiť hrob svojich detí, sedela pri ňom a oplakávala smrť svojich najbližších. O polnoci sa ctihodnej Atanázii zjavil sv. muč. Julián a riekol jej: „Prečo znepokojuješ tých, ktorí tu v Pánu odpočívajú? **Atanázia povedala:** „Pane môj, nehnevaj sa na mňa, som veľmi zarmútená, lebo som mala dve deti a dnes som ich pochovala". **Svätý Julián jej povedal:** „Neplač, žena, lebo aj keď tvoje deti prišli o pozemské blaho a statky, ale spravodlivý Sudca ich nenechal bez nebeskej blaženosti. Boh milosrdný im daroval nebeské blaho, za ktoré chvália svojho Stvoriteľa a modlia sa za svojich rodičov, ktorí ešte žijú na tejto zemi". **Ctihodná Atanázia si myslela, že sa rozpráva s kostolníkom, ktorý práve prišiel zatvoriť chrám. Keď sa však lepšie pozrela, už nikoho nevidela. Vtedy sa do jej srdca vliala nádej a radosť, lebo spoznala, že mala videnie z neviditeľného kráľovstva Christovho. Vo sne sa jej potom ešte raz zjavil sv. mučeník a dal sa jej spoznať. Ctihodná Atanázia uverila, že jej deti sú v nebeskej blaženosti a jej bolesť už nebola taká silná. O svojich videniach porozprávala aj svojmu mužovi, ktorého veľmi potešila taká dobrá zvesť o deťoch. Potom sa manželia rozhodli rozdať svoj majetok chudobným a svoj dom ponechať nemocnici. Sami chceli opustiť tento život a uchýliť sa do kláštora. On odišiel do mužského, ona do ženského kláštora,** „lebo každý, kto opustí dom alebo bratov alebo sestry alebo otca alebo matku alebo manželku alebo deti alebo polia pre meno moje, stonásobne viac dostane a obsiahne život večný" (Mat. 19, 29, 30).

Michal Spišák, duchovný.

Dal nám príklad...

„Ak však túžiš pre ľudí
byť chlebom,
Najprv buď jak plný
žitný klas."

(Július Lenko).

Vojakom sa najlepšie kráča za statočným veliteľom, ktorý ich vedie a znáša tie isté útrapy ako oni. Aj v boji im je ľahšie, keď vidia hrdinstvo svojho veliteľa.

Príklady pôsobia veľmi silne. Tento fakt je zrejmý pre zdravý ľudský rozum. Rímsky filozof Seneka o tom hovorí: „Cesta rozkazov je dlhá, ale cesta príkladov je krátka, lebo radšej veríme očiam ako sluchu." Hľa, názor pohana! Akiste je to i náš názor, ba ešte tým viac, lebo samotné sv. Písmo nám poskytuje veľa príkladov. Z knihy Tobiášovej vieme, ako nábožný otec utvrdzoval svoje učenie dobrým príkladom. Preto sa aj dožil veľkej radosti zo svojho syna (Tob. 4, 6—23). Príklady tiahnu... Pravdu má aj prorok Dávid, keď píše: *„So svätým budeš svätý...." (Ž. 17, 26—27).*

Platí to i pre kresťanstvo. Čím by bol kresťan, keby nemal príklad, hodný nasledovania. Ako by žil, keby nemohol spomínať na príklad svätcov v utrpení, bolesti a pod. Najväčším príkladom je však pre nás vždy náš božský Spasiteľ Isus Christos. Preto aj hovorí sv. apoštol Peter: *„Na to ste aj povolaní, aby ste kráčali v šlapajách Christových, ktorý trpel za vás a dal vám príklad" (I Peter 2, 21).*

Isus Christos svojich učeníkov napomínal: *„Nech tak svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali Otca vášho, ktorý je na nebesiach" (Mat. 5, 16).* Áno, Isus Christos najprv sám činil to, čomu chcel druhých naučiť. Chudobu ukázal najprv na sebe, až potom povedal: *„Blahoslavení chudobní duchom..." (Mat. 5, 3).* Najprv zniesol prenasledovanie od Herodesa a až potom povedal: *„Blahoslavení, ktorých prenasledujú pre spravodlivosť..." (Mat. 5, 10).* Najprv sám počúval svoju Matku a pestúna a až potom kázal o poslušnosti a pokore: *„Učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom..." (Mat. 11, 29).*

Isus Christos poznal účinok dobrého príkladu. Vedel však, že zlé príklady narušia všetko. Spasiteľ teda volá každého kresťana, aby žil a jednal tak, ako žil a jednal On. Isus Christos začína pokorou, lebo vie, že tak, ako pýcha vedie k večnej záhube, tak poníženosť vedie ku spáse.

V tom je nám teda Isus Christos najväčším príkladom. Takmer na každom Jeho kroku badáme pokoru, poníženosť. Táto cnosť Ho sprevádza od kolísky až po hrob. Dal nám príklad, ako máme trpieť a znášať bolesti. Jeho utrpenie, cesta na Golgotu, je knihou, z ktorej možno čerpať pokoru. Bez jediného slova odporu niesol pokorne svoj kríž, ako baránok, ktorý ide na zabitie (Iz. 53, 7). Len On môže hovoriť: *„Dal som vám príklad . . .“ (Ján 13, 15).*

Dal nám príklad, ako máme spolunažívať: *Prikázanie moje je, aby ste sa navzájom milovali, ako som vás miloval ja“ (Ján 15, 12).* A či treba väčšieho dôkazu lásky, než podal On na Golgote svojou smrťou? A koho máme teda milovať? *„Ja vám však hovorím: milujte aj svojich nepriateľov, dobre robte tým, čo vás nenávidia a modlite sa za svojich prenasledovateľov . . . , lebo ak len tých milujete, ktorí vás milujú, akú že zásluhu máte? Či to isté nerobia aj mýtnici?“ (Mat. 5, 44–46).*

Isus Christos je náš príklad, náš ideál, podľa ktorého máme žiť a konať. Dáva nám príklad pre celý náš život, pre našu prácu, modlitbu, pôst, odpúšťanie, čistotu, pokoru, lásku a vytrvalosť. A my, keď chceme byť Jeho učeníkmi, máme kráčať v Jeho šlapajách. Ten, kto chce kráčať za Spasiteľom, nech berie svoj kríž a nech ho nesie tak, ako ho niesol On. Ináč by nemohol byť Jeho učeníkom.

–F D–

Deväť blahoslavenstiev

„BLAHOSLAVENÍ BUDETE, KEĎ VÁM ZLOREČIŤ BUDÚ A PROTIVENSTVÁ ČINIŤ A HOVORIŤ VŠETKO ZLÉ O VÁS LUHAJÚC PRE MŇA. RADUJTE SA A VESELTE SA, LEBO ODPLATA VAŠA MNOHÁ JE NA NEBESIACH“ (MAT. 5, 3–11).

V poslednom, deviatom blahoslavenstve, zdôraznil Isus Christos, že máme Jemu samotnému byť tak oddaní, aby sme radšej zniesli nepríjemnosti, než by sme sa dopustili zrady na Ňom.

Kresťania boli často prenasledovaní. Najťažšie trpeli v prvých troch storočiach. Kresťanstvo však nebolo zničené, naopak, po uplynutí tej najťažšej doby začalo zaznamenávať veľké úspechy.

V dnešnej dobe je vo všetkých kultúrnych krajinách sveta náboženská sloboda. Znamená to azda, že posledné, deviate blahoslavenstvo, sa už na nás nevzťahuje? Bohužiaľ, áno, aj keď v zmenšenej miere. Jestvujú dosiaľ totiž niektoré roztržky medzi kresťanmi samotnými, aj keď pre súčasnosť nie sú príznačné, skôr naopak. Každý duchovný však z praxe vie, že niektorí veriaci ešte stále rozlišujú Boha pravoslávneho, katolíckeho, luteránskeho a k slovu sa tu činne majú aj sektári. Z takýchto roztržiek môže vzniknúť veľa drobného utrpenia pre veriaceho, ktorý si neuvedomuje, že Boh je všemohúci Stvoriteľ sveta, o ktorom toho vieme veľmi málo, ktorého podstata sa len nepatrne poodhalila niekoľkým vyvoleným svätcom. Stvoriteľ sveta nemôže byť pokladaný za vlastníctvo niektorej cirkvi, On je Otcom všetkých kresťanov, ktorého máme milovať, v mene ktorého sa máme navzájom milovať, ako ozajstní bratia. Vtedy bude medzi kresťanmi vládnuť pravá láska, taká, aká bola medzi nimi v prvých dobách, ešte pred rozkolom.

Deviate blahoslavenstvo zdôrazňuje ešte, že len Jemu samotnému máme byť oddaní, máme Ho ľúbiť pravou synovskou láskou, to znamená, zachovávať prikázania, žiť cirkevným životom, hojne navštevovať sv. chrámy. Ak budeme takto žiť, potom nijaké prenasledovanie diablom nás nezlomí, budeme silní vo vedomí svojej viery. Boh neopúšťa tých, ktorí sú Mu verní, a keď vidí niekedy ich dočasné oslabnutie, podopiera takých veriacich svojou mocnou rukou, aby neklesli, ale aby došli tam, kam chcú: do kráľovstvá nebeského, kde ich čaká odplata, z ktorej sa budú radovať, aj keď niekedy mali rôzne ťažkosti v pozemskom živote. Život nie je len veselá pesnička, život niekedy zle oťažieva pokušením, diabol nám kladie nástrahy na nečakaných miestach, môžeme sa ľahko potknúť. Pozemské strasti i radosti sú však dočasné, ak zostaneme verní nášmu Pánovi, čaká nás odpočinok v Jeho kráľovstve. Lebo len On vie, aký boj sme bojovali . . .

–M.–

„Hľa, vyšiel rozsievač . . .“ (Mat. 13,4)

Azda žiadne z podobenstiev nie je tak známe, ako podobenstvo o rozsievačovi. A predsa, vždy, keď ho počúvame, zachvejeme sa nad hĺbkou a názornosťou myšlienok v ňom obsiahnutých. Podobenstvo o rozsievačovi je prekrásnou ilustráciou. Rozsievač širokým rozmachom ruky rozhadzuje semená po nive. Každé semeno je schopné života, výsledok sejby je však rôzny.

Rozsievačom je sám Isus Christos, semenom Jeho slovo. Na skúsenosti rozsievača s rozličnou pôdou ukazuje Christos na rozličné výsledky stretnutia sa slova Božieho s človekom. Podobenstvo nemá úplne zodpovedať skutočnosti, ale je možný aj takýto prípad. Je spojením rozličnej skutočnosti do jedinej. Pozoruhodné je, s akou presnosťou sa uvádzajú jednotlivé príčiny neúspechu zrna.

Zo všetkých zŕn, ktoré rozsievač rozhodil, vyberá Christos štyri, ktoré mali rozličný údel podľa pôdy, na ktorú padli. Neznamená to, že by snáď osud postihol každú sejbu v rovnakom pomere, ale Isus tým naznačuje, že hoci len jedno zrno sa ujalo, predsa vynahradilo stratu ostatných. Môžeme teda hovoriť namiesto o jednom zrne vždy o mnohých, ktorým sa dostalo rozličného údelu.

Prvé zrno — skupina zŕn — sa dostalo na okraj cesty. Vedľa palestínskych polí boli chodníky a cesty, na ktoré sa zrno pri ručnom siatí dostalo veľmi ľahko. Nie je to chybou rozsievača, ale nevyhnutným dôsledkom blízkosti cesty. Prileteli vtáky a zozobali semená.

Údel týchto zŕn prirovnáva Ísus k ľuďom, ktorí síce počúvajú slovo Božie, ale nerozumejú mu. Nemajú kedy porozumieť, lebo prichádza satan a vytrhne im zo srdca slovo Božie.

Ani údel druhého zrna nebol v podstate lepší, lebo toto zrno padlo na skalnatú pôdu. Na skalnatej palestínskej pôde bola miestami celkom tenká vrstva zeme. Semeno hneď vzišlo, ale horúce slnko, ktoré je tam žeravé a ničiace, ho spálilo. Príčinou jeho zániku bola horúčava a nedostatok vlahej zeme. **Podobný je údel ľudí povrchnej povahy, ktorí ochotne a s radosťou prijímajú slová sv. evanjelia, ale nezžívajú sa s nimi. Pri prvých pokušeniach takíto ľudia ochabnú vo svojej horlivosti a strácajú vieru, ktorou by mohli bojovať proti všetkým ťažkostiam a trápeniam, ktorá by ich posilňovala v utrpení. Ako ľahko prijali slová sv. evanjelia, práve tak ľahko ich aj opúšťajú.**

Tretie zrno padlo do pôdy, v ktorej boli korienky tŕnia. Tŕnie vyrástlo a udusilo semienko. Taký býva aj osud slova Božieho u ľudí, ktorí svoj život vedú v zhone po bohatstve a rozkošiach. Nemajú záujem o Boha ani o blížneho. Príde životná búrka, ktorá zmetie ich plány a urobí koniec všetkým dobrodružstvám.

Až štvrtá skupina zŕn sa dostáva na úrodnú pôdu. Táto úrodná pôda úplne nahradila stratu troch zŕn na neúrodnej pôde. Mohli by sme teda hovoriť o triumfe plodnosti dobrej pôdy nad pôdou zlou.

Ísus Christos týmto podobenstvom znázornil rozličný údel, ktorý čaká slovo Božie u ľudí.

Nielen Ísus Christos, ale aj všetci hlásatelia pravdy pred ním a po ňom pociťovali zo strany poslucháčov určitý odpor. Ich práca bola na prvý pohľad neúspešná. Posiľňovalo ich však presvedčenie, že nepracujú nadarmo. Potvrdzuje to údel štvrtého zrna, ktoré prinieslo až stonásobnú úrodu. Kvalita vyvážila kvantitatívnu stratu, nech bola hoci aká veľká. Podobne ako roľník — rozsievač, aj Božský Spasiteľ sa stretával s podobnými neúspechmi. Vedel však o sile, ktorá sa rozsieva spolu so semenom Jeho slova.

Tak, ako sa človek priblíži k Bohu, tak sa k človeku priblíži aj Jeho kráľovstvo. Toto priblíženie je podmienené dobrou kresťanskou výchovou vôle, v duchu evanjelskej lásky a pravdy.

F. D.

O sv. Liturgii

(Pokračovanie.)

EUCHARISTIA V DOBE POAPOŠTOLSKEJ.

Eucharistická bohoslužba z prvých dôb kresťanstva bola pomenovaná rôznymi menami, ako napríklad: **kyriakon, deipnon, klásis tou arton, prosfora, coena dominica, mensa Domini, liturgia, anaphora, agape atď.** Ináč najčastejšie nachádzame názov **„Eucharistia“**. Paralelne s týmto pomenovaním používa sa na Východe tiež veľmi často výraz **„Anafora“** — zdvihanie. Pod týmto pomenovaním môžeme chápať jednak eucharistickú bohoslužbu vôbec, v užšom zmysle Eucharistický kánon, t. j. tú časť liturgie, ktorá sa začína slovami: **„Blahodarim Hospoda...“** až do konca „prinosenia“.

Ako eucharistia apoštolov, tak aj Anafora je len ďalšie pokračovanie obra-

du židovskej večere. Večera Pánova v II. storočí komplikuje sa vplyvom niektorých nových faktorov, avšak v podstate zostáva aj naďalej židovskou paschálnou modlitbou.

Staré pamiatky z doby „Didache" nedávajú nám nič nového, ale len opakujú starú formu: modlitba nad kalichom, modlitba nad chlebom, a len tretia modlitba má charakter eucharistie.

Niečo viac od spomenutej písomnej pamiatky, t. j. **„Učenia 12 apoštolov"** o bohoslužbe v dobe apoštolskej podáva nám sv. mučeník Justin Filozof. Vo svojej prvej apológii, kapitola 65–67, ako aj v **„Rozhovore s Trifonom Judeom"** v 41. kapitole, popisujúc postup prijatia členov do cirkvi Christovej, medzi iným píše aj toto: **„Potom, čo ten, ktorý sa krstil, keď uveril a dal svoj súhlas, my ho vedieme k tzv. bratom do spoločného zhromaždenia preto, aby s celou svojou úprimnosťou vykonal spoločné modlitby, tak za seba, ako aj za pokrsteného a za všetkých ostatných, všade sa nachádzajúcich, aby sme my, ktorí sme poznali pravdu, boli dôstojní ukázať sa aj svojimi skutkami ako dobrí občania, plniac prikázania pre získanie večného spasenia. Po ukončení modlitieb, pozdravujeme jeden druhého bozkom lásky. Potom k predstavenému bratovi prináša sa chlieb a kalich s vodou a vínom: vezme to, vzdáva chválu Otcu, menom Syna a Sv. Ducha a podrobne končí poďakovanie za to, že On nás učinil dôstojnými i tohto. Potom, keď ukončí modlitby a poďakovanie, zhromaždený ľud odpovedá: Amin.** (Amin je židovské slovo a znamená: nech je tak, nech sa stane). **Po poďakovaní predstaveného a po odpovedi všetkého ľudu, diakoni dávajú každému prítomnému prijímať chlieb, nad ktorým bolo uskutočnené poďakovanie, aj vína a vody, a taktiež odnášajú tým, ktorí sú neprítomní".**

„Ten pokrm menuje sa u nás Eucharistiou a nepovoľuje sa nikomu inému prijímať, len tomu, kto verí v pravdu nášho učenia a kto sa umyl umývaním za odpustenie hriechov, čo je jeho vznovuzrodenie, a žije tak, ako Christos povedal. Lebo my to prijímame nie ako obyčajný chlieb alebo obyčajné pitie; ale tak ako Christos Spasiteľ Slovom Božím sa stelesnil a mal telo a krv pre naše spasenie, takýmto spôsobom aj ten pokrm, nad ktorým bolo vykonané poďakovanie cez modlitby Jeho slov a od ktorej cez prirovnanie dostáva pokrm naša krv a telo, je, ako sme tomu naučení, telom a krvou Toho stelesneného Isusa. Lebo apoštoli v napísaných nimi povestiach, ktoré sa menujú Evanjeliá, odovzdali, čo im bolo tak prikázané: **Isus však chlieb požehnal a povedal: toto robte na moju pamiatku, to je Telo moje; podobným spôsobom vzal kalich, žehnal a povedal: to je Krv moja a podal im samým. To isté zlí démoni z napodobovania naučili aj v tajomstvách Mitry, lebo ako vy viete a možno, že sa dozviete, – pri posvätení vstupujúceho v tajomstvo, ponúka sa tam tiež chlieb a kalich s vodou." (Kap. 66).**

„Od tých čias my medzi sebou vždy spomíname na to. A bohatší z nás napomáhajú všetkým chudobným a my žijeme jednotne ako priateľ s priateľom. Za všetky obdržané dobrodenia oslavujeme nášho Tvorcu, Syna Jeho Isusa Christa a sv. Ducha. V takzvaný deň slnka sú u nás schôdzky na jednom mieste všetkých, ktorí bývajú v mestách a na dedinách; a čítajú sa, koľko čas dovoľuje, legendy apoštolov, (slovo legenda pochádza od latinského slovesa: lego – znamená čítať a legenda to, čo sa má čítať), alebo písanie prorokov. Potom, keď čitateľ prestane, predstavený prostredníctvom kázne poučuje a žiada ich napodobňovať tie pekné veci. Zatým všetci vstávame a posielame modlitby. Keď ukončíme modlitby, ako som Vám povedal, donáša sa chlieb, víno a voda. Predstavený taktiež posiela modlitby a poďakovanie koľko môže. Ľud vyjadruje svoj súhlas slovom: Amin, a býva rozdávanie a prijímanie darov, nad ktorými je vykonané poďakovanie. Neprítomným sa dary posielajú diakonmi. Bohatí a želajúci, každý podľa svojho želania, dávajú čo chcú. Nazbierané dary uschovávajú sa u predstaveného, a on má starosť o vdovy a siroty, všetkých potrebujúcich pomoc pre nemoc, alebo inú príčinu..."

„Obetovanie pšeničnej múky, ktorú bolo predpísané prinášať za očistenie od malomocenstva, bolo prototypom chleba eucharistie, ktoré prikázal Hospoď Isus Christos na pamiatku utrpenia prijatého Ním od ľudí, ktorí svoje duše očistili od každého hriechu" (4. kap. z „Rozhovoru s Trifonom").

Zo života svätých

Prvého októbra spomína pravoslávna cirkev zjavenie sa Presvätej Bohorodičky sv. Andrejovi vo Vlachernskom chráme, kde sa prejavila ako ochrankyňa kresťanov .Je to sviatok „Pokrov Presvjatoj Bohorodicy", **histórii ktorého naši čitatelia už dobre poznajú. Pohovoríme si teda o tých svätých, ktorých v ten istý deň pravoslávna cirkev s úctou spomína za ich prácu na poli šírenia viery Christovej a za vzorný, na dobré skutky bohatý život, plný mravnosti.**

PRVÝM JE SV. APOŠTOL ANANIÁŠ, jeden zo sedemdesiatich apoštolov, o ktorom sa hovorí aj v Skutkoch apoštolských (IX. kap.). Bol biskupom v Damašku. Na základe Božieho zjavenia pokrstil Saula, o ktorom počul, že veľa zlého spôsobil kresťanom v Jeruzaleme. „Len choď – povedal mu Pán – lebo on (Saul) mi je vyvolenou nádobou, aby niesol moje meno pred pohanov, aj pred kráľov a pred synov izraelských". **A vtedy Ananiáš išiel. Vošiel do domu, kde sa Saul zdržiaval, položil ruku na neho a riekol mu:** „Brat Saul, Isus Christos, ktorý sa ti ukázal na ceste, po ktorej si prišiel, poslal ma, aby si opäť videl a bol naplnený Duchom svätým".

Napriek mnohým prenasledovaniam smelo kázal Christovu náuku, za čo bol ukameňovaný v meste Eleuteropolise. Jeho telesné pozostatky boli prenesené do Damašku, neskôr do Carihradu.

Ďalej spomíname toho istého dňa CTIHODNÉHO ROMANA, tvorcu kondakov, zvaného „sladkopevcom". Ctihodný Roman bol rodákom zo sýrskeho mesta Emesa, kde bol vychovaný v náboženskom duchu. Slúžil najprv ako kostolník v Bejrúte, neskôr v Carihrade v katedrálnom chráme za účinkovania patriarchu Eutimija (490–504). Hoci nevedel čítať ani písať, vynikal v náboženskom živote, húževnatej práci a nechýbala mu ani vrodená schopnosť pomáhať druhým; bol ako jeden z tých, o ktorých hovorí Písmo sväté: „... nie mnohí sú múdri podľa tela, nie mnohí mocní, nie mnohí urodzení, ale čo je svetu bláznivé, vyvolil si Boh..." **(1 Kor. 1, 26–27). Keď patriarcha Eutimij zaradil ctihodného Romana za jeho usilovnosť medzi ostatných klerikov, musel tento veľa od nich vytrpieť, lebo sa mu zo závisti vysmievali za to, že nevie spievať... Raz, bolo to v predvečer veľkého sviatku Narodenia Isusa Christa, keď bolo veľa ľudí v chráme – bol prítomný aj cisár – donútili ctihodného Romana ostatní klerici, aby išiel na ambon a spieval, keď už raz je v takom istom klerickom postavení ako oni, hoci dobre vedeli, že nevie spievať. Keď bol takto zahanbený verejne v chráme, nasledujúcu noc prebdel v plači a pri modlitbách pred ikonou Presvätej Bohorodičky. Keď napokon ustatý usnul, zjavila sa mu Bohorodička a tichým hlasom mu**

povedala: „Otvor ústa...“ Do úst mu jemne vložila svitok papiera (kondak). Na druhý deň, t. j. v deň Roždestva Christovho, keď sa priblížil čas spievania kondakov, Roman vystúpil na ambon a na veľké prekvapenie všetkých prítomných zaspieval takmer anjelským hlasom svoj nový kondak „Deva dnes presuščestvlennaho raždajet...“, ktorý sa spieva dodnes. Sv. Roman napísal vyše 1000 kondakov, vďaka básnickému nadaniu, ktoré mu darovala Presvätá Bohorodička.

Svoj plodný život ukončil ako diakon veľkého carihradského chrámu. Zomrel roku 510.

Na oslavách tisícročia Athosu

Atény dňa 1. júla... *Napoludnie J. Bl. Chrizostom, arcibiskup aténsky a celého Grécka, dával obed na počesť J. Sv. patriarchu Athenagora v arcibiskupskom sídle. Na obede bolo vyše päťdesiat ľudí, z toho štyridsaťšesť biskupov. Počas obeda bolo prednesených niekoľko pozdravných preslovov a potom patriarcha Athenagoras rozdal prítomným zvláštne krížiky na pamiatku athonského jubilea.*

Po obede navštívila naša delegácia býv. arcibiskupa aténskeho Jakova a tiež J. Bl. Christofora, patriarchu alexandrijského a celej Afriky, ktorý je v Grécku na liečení.

Nasledujúceho dňa odprevádzame na letisko arcibiskupa Nikodima a biskupa Varfolomeja. Chvíle pred rozlúčkou využívam k vyjadreniu úprimnej vďaky za to, že som sa mohol ako člen delegácie moskovského patriarchátu zúčastniť na nezabudnuteľných oslavách tisícročia Athosu. Vladyka Nikodim s úsmevom odmieta moju vďaku a poznamenáva, že moja prítomnosť bola pre delegáciu veľmi užitočná. Viem, že vladyka má na mysli predovšetkým moju prekladateľskú činnosť, mne sa však vidí, že archijereji, ktorí sa na Athose zišli z celého pravoslávneho sveta, by si v každom prípade rozumeli; veď hovoria spoločným jazykom bratskej lásky, jazykom pravoslávia.

Spomínam teda na svoju cestu na Athos s vďačnosťou a s vedomím, že maďarské pravoslávie bolo vyznamenané tým, že jeden z jeho služobníkov sa stal svedkom pamätných udalostí na Svätej hore athonskej.

Koniec.

Prot. Feriz Berki, Budapešť,

prel. Helena Ferencová, podľa ŽMP.

Rybár a apoštol

Jedného dňa šiel Isus Christos pobrežím Galilejského mora a videl ako dvaja bratia, Ondrej a Peter, spúšťajú sieť do mora. Títo dvaja boli rybármi. Isus k nim pristúpil a riekol: „Poďte so Mnou a urobím vás lovcami ľudí“ (Mark 1, 17). Oni opustili siete a šli za Spasiteľom.

Isus Christos už teda nebol sám. Mal okolo seba prvých ľudí, apoštolov. Jednoduchí ľudia, ktorí nevedeli čítať, ktorých nikto nevedel odlíšiť od ostatných, boli povolaní Isusom, aby spolu s Ním založili Kráľovstvo, ktoré malo ovládnuť zem. Zanechali siete, rodinu a dom, aby nasledovali Christa, Ktorý nesľuboval peniaze, ani pozemky a hovoril len o láske, chudobe a dokonalosti.

Medzi kafarnaumskými rybármi Isus Christos si teda našiel prvých učeníkov. Tu sa nám naskytne otázka: prečo Isus hľadal Svojich prvých učeníkov medzi rybármi?

Pozrime sa teda hlbšie do života rybárov. Rybári sú ozaj ľudia zvláštni. Im je jedno, či mrzne, sneží, či prší, alebo je štyridsať nad nulou. Žiaden sociológ ešte nepreskúmal, či je to vášeň lovca alebo láska k prírode. Veď rybárčina sa neskladá len z rybolovu. Rybárov vidíme aj pri všelijakých potôčikoch, zátišiach, alebo väčších riekach. Sedia pokojne na brehu alebo idú po prúde bystriny a starostlivo dávajú pozor, aby včas zareagovali.

Nie náhodou si vybral Isus Christos za svojich prvých učeníkov rybárov. Rybár, ktorý prežije väčšiu časť svojich dní pri vode, je človek trpezlivý, vie čakať, neponáhľa sa. Rozprestrie svoju sieť a dúfa v Boha. Voda má svoje rozmary. Ani dni nie sú všetky rovnaké. Rybár nevie, či sa vráti s plnou, a či s prázdnou loďkou. Odovzdáva sa do rúk Božích, ktoré posielajú hojnosť, ale niekedy aj opúšťajú človeka (Luk. 5, 1—7; Ján 21, 11). Rybár netúži po náhlom zbohatnutí. Je spokojný, keď si môže vymeniť malý úlovok za skyvu chleba a trochu vína. Je čistý na duši i na tele. Umýva si ruky vo vode a dýcha čistý vzduch samoty.

Galilejčan si vybral Galilejčanov, chudobný chudobných. Nehľadal ich medzi boháčmi, lebo prišiel, aby proti mamonárstvu bojoval. Nehľadal ich ani medzi učiteľmi a zákonníkmi, lebo tí prekrúcali zákony Božie; ani medzi filozofmi, lebo ich tam nebolo. Nedal znamenie roľníkom, lebo tí príliš lipli na hrude zeme. Tým menej zavolal nasýtených, lebo takí nedbajú o iné kráľovstvo, lebo oni svoje už dávno majú, iné však nežiadajú.

Z takých ľudí, prostých rybárov, ktorí keby umreli v Kafarnaume, vedeli by o nich iba najbližší susedia, z týchto rybárov urobil Isus Christos svätcov, o ktorých dnes vie celý svet.

Vo všetkých dobách vzbĺkol oheň, ak bola fakľa, ktorá ho zapálila. Sokrates zapaľoval svojich filozofov, Napoleon svojich maršálov, Isus však spomedzi obyčajných robotných ľudí — svojich apoštolov.

D—k.

Prečo vítame chlebom a soľou?

Zaiste neraz ste boli svedkami, ako vítajú vzácneho hosťa chlebom a soľou. Obyčajne ho podáva najstarší alebo najváženejší z prítomných na bielom vyšívanom ručníku, na ktorom leží bochník doma upečeného chleba a na ňom je soľnička so soľou. Hosť z chleba a soli musí ochutnať. Preto vždy je na tácni položený aj nôž, aby si hosť mal čím krájať.

Vítať niekoho chlebom a soľou, — to je starodávny slovanský zvyk pohostinstva. Komu Slovan podá chlieb a soli, toho má za priateľa. Že je tomu tak, dosvedčujú niektoré porekadlá, ako napr. „Dosť sa najedol voľakedy u mňa chleba a soli a teraz ma nezná". Takto to opisuje aj Samo Chalupka v básni Mor ho!, keď národ slovenský víta Rimana-cára:

„... lež Božie dary nesú, chlieb a soľ, cárovi,
a smelými sa jemu primlúvajú slovy: ...

... ale keď na naše dvere
zaklope ruka cudzia v úprimnej dôvere:
kto je, ten je, či je on zblíza, či zdeľaka:
vo dne, v noci na stole dar Boží ho čaká."

V mnohých krajoch Slovenska nájdeme aj dnes v každom dome chlieb na stole, v obruse zavinutý, ktorým príchodzích núkavajú.

Tento zvyk vznikol kedysi dávno, prešiel všetkými dobami, ktoré nasledovali až po dnešok. Dnes sa používa ako stará ľudová tradícia a znamená dobrú vôľu a úprimnosť voči hosťovi.

Nuž, a prečo práve chlieb a soľ? Vzácnemu hosťovi ponúkneme vždy všetko, čo máme v dome najlepšie. Týmto chceme vyjadriť vďaku za návštevu.

Aj v ďalekej minulosti vítal jeden kmeň druhý, ak prichádzal s dobrým úmyslom, tým najvzácnejším, čo mal. Najvzácnejšou vecou bola vtedy strava. U národov, ktoré chovali dobytok, bolo zvykom na počesť hosťa zabiť najlepší kus dobytka. Ako nápoj, podával sa kumys — kobylie mlieko. Tento zvyk žije doteraz u národov strednej Ázie. Tam pre hosťa vždy vystroja hostinu a z najlepšieho baránka urobia národné jedlo — tuho okorenený mastný plov (baranina s ryžou) .Vo vinárskych krajoch bolo zvykom vítať hosťa najlepším vínom. Aj tento zvyk sa doteraz zachoval v niektorcýh častiach Maďarska, na Kaukaze, na Kryme, v Moldávii a i.

U Slovanov bol oddávna najzákladnejším a najvzácnejším produktom chlieb. Získavali ho ťažkou, úmornou prácou na poli, a kým bol chlieb v dome, nepoznal Slovan hlad a biedu. Soľ v dome Slovana bola za dávnych čias naturálneho hospodárstva skoro jedinou vecou, ktorú kupoval pre domácnosť na trhu. Bola teda vzácna a drahá.

A práve tieto dve najvzácnejšie veci, dary, ponúkal pohostinný Slovan hosťom.

—Da—

Náš ľud v osudných chvíľach

Ak sa v histórii hovorí o veľkosti a vyspelosti národa, poukazuje sa na to, ako sa zachoval v ťažkých, zložitých a kritických chvíľach a či jeho skutky boli v takýchto chvíľach hrdinské.

Náš ľud sa v osudných chvíľach postavil na stranu pokrokového vývoja vo svete. Dokazujú to sedliacke povstania, boj proti fašizmu a spolu s českým národom aj boj za budovanie spoločenského socialistického štátu.

Zoberme si do rúk báseň „Mor ho" od Sama Chalupku, a pozorne ju prečítajme. Čítajme ju, ako ju čítavali štúrovci v plameňoch národnej revolúcie. Samo Chalúpka v tejto básni symbolizoval náš dejinný osud a zároveň vyjadril výzvu a posolstvo budúcim generáciam. Myšlienka boja za slobodu bola v slovenskom národe vždy živá tak, že sa ju nepodarilo nikdy zlomiť a žije aj dnes. Toto chcel Samo Chalupka ukázať svojmu národu aj príbehom o malej družine slovanských bojovníkov, ktorá sa rozhodla radšej „dušu dať v boji divokom" s nespočetnou presilou, než otrocky uznať právo cudzích dobyvateľov na obsadenie svojej krajiny.

V básni Mor ho je ako do kovu vrytý profil slovanského národného charakteru. Každému nesieme zelenú ratolesť pokojného, vzájomného spolužitia, vítajúc ho darmi chleba a soli, no na obranu svojej slobody máme pripravený aj oceľový meč. Cudzie nežiadame, na svojom chceme siať a žať.

„Zvyk náš je nie napádať cudzie vlasti zbojom:
Slovan na svojom seje, i žne len na svojom;
cudzie nežiada. Ale keď na naše dvere
zaklope ruka cudzia v úprimnej dôvere:
kto je, ten je; či je zblízka, či zďaleka:
vo dne, v noci na stole dar Boží ho čaká."

U nás je vítaný každý, kto prichádza v pokoji a s dobrým úmyslom:

„ . . . ak s pokojom: pozdrav ťa Pán neba i zeme lepšie, ako ťa my tu pozdraviť umieme“.

Ale keď niekto k nám prichádza, aby nás **„podnožil“**, v zápätí zdvihne sa bojový hlas: **„Mor ho!“** A **„Slovan nečíta vrahov na bojišti, ale morí“**. A potom vraj národ holubičí! Nie, junácky, jánošíkovský. Tá slovanská „zem hrobom každému vrahovi stane sa“. A nie je to márnomluvnosť, ale pravda na histórii založená. Kdeže sú tí galskí Bójovia a Kotini; tí nemeckí Kvádi, Góti, Gepidi, Rugi, Buri, Sarmati, Hunovia, Avari, Plavci, Tatári, Turci atď., ktorí sa vpeľašili do našej vlasti? Tu zahynuli, ak sa nepobrali zavčasu ďalej. Kdeže sú? „My stojíme, ale oni padli“!

Náš ľud tieto slová jednoznačne pochopil v rokoch druhej svetovej vojny, kedy prišli nemeckí votrelci, aby nás ujarmili. Hovorí sa, že Slovan a sloboda sú dve veci neodlučiteľné, že Slovan sa nikdy nevzdá slobody. A skutočne, myšlienka boja za slobodu bola, je a bude navždy žiť v slovanskom ľude.

D. F.

Dvadsiaty ôsmy október

Zdiaľky sledujeme život mnohých národov Afriky, Ázie a Latinskej Ameriky, sledujeme ich boj za slobodu, za samostatný život a je nám akosi ťažko na duši, že ešte dnes sú takéto pomery vo svete. Priam neuveriteľné, a predsa pravdivé zprávy prichádzajú z Vietnamu o hrubom zasahovaní Američanov do záležitostí tohto strastiplného národa. Národ trpí, ženy, deti a starci sú obeťami beštiálnosti, ale ľud neklesá. Prečo sa nevzdá, prečo trpí a bojuje?

Trpí a bojuje, lebo vidina slobody je sladšia ako sľuby Američanov; pretože sloboda je cieľ, ku ktorému treba spieť i za cenu tých veľkých obetí.

My vrele sympatizujeme so všetkými utláčanými národmi i ľudom vietnamským a všemožne ho podporujeme v boji, lebo chápeme jeho boj, lebo vieme, čo je sloboda, lebo i naše národy boli po staročia utláčané, zaznávané, lebo i naše národy si museli raziť bojovú cestu k vytúženej slobode. Slovenský buditeľ Ľudovít Štúr zdôraznil, že v priebehu našich dejín sme boli katolizicovaní, germanizovaní, maďarizovaní, potaliančovaní a páchali sa na nás ukrutnosti. Naše národy však neboli pasívne. Naši predkovia bojovali a prinášali veľké obete. Dlhá etapa dejinného boja bola zavŕšená 28. októbra 1918, kedy sa rozpadla Rakúsko-uhorská monarchia. Cisár dostáva čoskoro zprávu o 28. októbri a ďalej zprávu o 30. októbri z Trenčianskeho Svätého Martina, kde Slováci sa rozhodli spolu s Čechmi utvoriť jeden štát, Československú republiku. Podobné zprávy cisár dostával aj z iných krajín. Najviac ho akiste šokovala zpráva z domova: 3. novembra 1918 bola založená Komunistická strana Rakúska a 11. novembra bola vyhlásená Rakúska republika.

Videlo sa, že 28. október zavŕšil víťazstvo našich národov. V skutočnosti bol tento deň len počiatkom nových bojov. Veď o krátky čas Martinská deklarácia bola potupená. Masaryk a Beneš propagovali koncepciu čechoslovakizmu podľa ktorej slovenský národ nie je národom a slovenčina je iba nárečím češtiny. Boli to nezdravé pomery a v dejinách zohrali negatívnu úlohu.

ÚV KSČ vytýčuje po mníchovskej zrade r. 1938 heslo: za nový 28. október. Toto heslo sa aj splnilo po dlhých a ťažkých bojoch robotníckej triedy r. 1945, teda až po druhej svetovej vojne.

Dnes si 28. október pripomíname ako Deň znárodnenia. Bolo znárodnených 65 % ťažkého priemyslu, 100 percent baní, hút a energetického priemyslu, ďalej boli znárodnené banky a súkromné poisťovne. Prvé kroky nového života neboli ľahké a bez prekážok. Buržoázia chystala nové sprisahania a definitívne víťazstvo sme dosiahli až vo Februári 1948. Naša republika odvtedy sa stala ľudovodemokratickým štátom, ktorý postupne razil a uskutočňoval myšlienky socialistického života. V tomto slobodnom socialistickom živote má náš duchovný, kresťanský život všetky možnosti rastu a prinášania spasiteľných plodov.

My, kresťania, neuctievame len udalosti, dejiny, fakty, dni. My s úctou spomíname na všetkých tých, ktorí konali dobro a prinášali obete pre národ i pre nás. S úctou a vďakou sa skláňame pred Bohom, vládcom všetkého, i dejín, a teda pred naším veľkým Dobrodincom.

Mikuláš Pavlík,
duchovný.

Zo života prešovskej eparchie

USTANOVENIE

● **D. o. Juraj Zimovčák**, novokňaz, bol dňom 1. 8. 1966 **ustanovený za správcu farnosti Kyjov**, okr. Prešov.

PRELOŽENIE

● **D. o. Vasiľ Čokina**, správca farnosti v Čertižnom, bol dňom 1. 8. 1966 **preložený na uprázdnenú farnosť Vyšná Jablonka**, okr. Humenné.

ARCHIJEREJSKÉ BOHOSLUŽBY

● **Preosvietený vladyka Nikolaj**, biskup prešovský, navštívil **dňa 7. 8. 1966 farnosť Výrava**, okr. Humenné, kde za asistencie d. o. prot. P. Spišáka, riaditeľa ER, a duchovných z okolia odslúžil slávnostnú archijerejskú sv. liturgiu spojenú s vysviackou **o. diakona J. Hrindu na jereja.** Veľký počet veriacich zažil pekné duchovné chvíľky vo výravskom chráme Božom.

VYSVIACKA obnoveného chrámu

● **Preosvietený vladyka Nikolaj vykonal dňa 14. 8. t. r. vysviacku obnoveného chrámu Božieho v Beňadikovciach.** V slávnostnej kázni, prednesenej pred veľkým počtom veriacich, vyzdvihol Preosvietený vladyka obetavú prácu duchovného a veriacich pri oprave chrámu. Spoluslúžil d. o. prot. P. Spišák spolu s duchovnými z okolitých obcí. Podrobnejšie o tejto udalosti píšeme na inom mieste.

ODPUSTOVÉ ARCHIJEREJSKÉ BOHOSLUŽBY

● **Tradičný odpust v deň sviatku „Premenenia Pána nášho Isusa Christa“ konal sa tohto roku na Bukovej Hôrke v nedeľu dňa 21. 8.** Toto sväté miesto **navštívil Preosv. vladyka Nikolaj v sprievode d. o. prot. dr. A. Mihaľova, dekana PBF.** Preosvietený vladyka za spoluslúženia d. o. Mihaľova a duchovných z okolia odslúžil tu pred veľkým počtom veriacich slávnostnú odpustovú archijerejskú sv. liturgiu. Odpustovú kázeň, okrem iných kázní, predniesol Preosvietený vladyka.

● **V nedeľu dňa 28. 8. t. r. sa konal najväčší tradičný odpust v prešovskej eparchii, a to v dedinke Ľutina,** okr. Prešov. Na tomto odpuste sa aj tohoto roku **zúčastnil Preosvietený vladyka Nikolaj v sprievode d. o. prot. dr. A. Mihaľova.** Podrobnosti uvádzame nižšie.

POBOČNÁ ADMINISTRÁCIA

● Dňom 1. 8. a 15. 8. 1966 boli poverení pobočnou administráciou títo duchovní:

d. o. Jozef Gduľa zo Šar. Štiavnika bude administrovať farnosť Soboš,

d. o. J. Svaljavčík z Repejova bude obsluhovať farnosť Mikovú a d. o. J. Chamaďák z Borova farnosť Čertižné.

R. F.

DEŇ, NA KTORÝ NIKDY NEZABUDNEME!

Veriaci pravosl. obce Beňadikovce, okr. Bardejov, prežívali v nedeľu 14. aug. veľkú radosť. Navštívil ich Preosv. vladyka Nikolaj z Prešova.

Nadišiel ten radostný čas, radostná chvíla. Preosv. vl. Nikolaj v sprievode d. o. prot. P. Spišáka, riad. ER, vychádza z auta a prichádza k bráne, pred ktorou ho vítajú kurátori obce Beňadikovce v mene celého kurátorského sboru a v mene všetkých veriacich krátkymi slovami, ale so slzami v očiach. Boli to slzy radosti a šťastia z príchodu J. P. vladyku Nikolaja, lebo ani tí najstarší veriaci obce sa nepamätajú, aby do ich obce zavítal vladyka. Potom vladyku privítali deti básničkami. Po privítaní sprievod sa pohol smerom ku sv. chrámu. Tu pri sv. chráme privítal J. P. vladyku duchovný J. Gduľa so sv. krížom. Preosv. vladyka po privítaní sa obliekol a začala sa posviacka obnoveného chrámu, ktorý si sami veriaci svojpomocne opravili. Tento sv. chrám bude mať na budúci rok 150 ročné jubileum svojho trvania. Sv. liturgia sa začala po posviacke sv. chrámu aj sv. kríža. Sv. liturgiu slúžil J. P. vladyka za asistencie d. o. prot. P. Spišáka a duchovných z okolia. Po sv. evanjeliu kázal d. o. prot. P. Spišák. Pred myrovaním prehovoril Preosv. vladyka krásnymi otcovskými slovami k veriacim. Hovoril im, aby sa aj naďalej starali o svoj sv. chrám a aby svoju lásku k sv. chrámu vštepovali aj do srdc svojich detí. Boli to krásne slová. Po obchôdzke sv. chrámu poďakoval sa miestny duchovný Preosv. vladykovi za jeho účasť pri posviacke chrámu a prv než sa rozlúčil s vladykom, v mene svojich veriacich ho ubezpečil, že veriaci i naďalej sa budú starať o sv. chrám, ktorý treba dať ešte vnútri opraviť. Nakoniec sa duchovný správca poďakoval veriacim obce, kurátorom, za ich starostlivosť pri obnove sv. chrámu. Po ukončení Preosv. vladyka zostal s veriacimi a kurátormi ešte v srdečnom osobnom rozhovore. Tak ako nadišiel tento radostný deň, tak sa aj chýlil ku koncu, ale veriaci naplnení duchovnou radosťou a šťastím, nikdy nezabudnú na tento radostný a sviatočný deň.

J. G.

Privítanie Preosv. vladyku Nikolaja pred obcou Beňadikovce.

Preosv. vladyka Nikolaj pri bohoslužbe v Beňadikovciach.

„NA ĽUCINSKOJ HORI . . ."

Východné Slovensko je veľmi bohaté na posvätné miesta, kde si naša nebeská Matka vyvolila miesto, aby bola uctievaná zbožnými veriacimi. Medzi takýmito posvätnými miestami je snáď najkrajšie Ľutina — Ľutinská hôrka.

Ako každoročne, tak aj tohto roku, konal sa tradičný odpust v česť Matky Božej dňa 28. augusta 1966. Zbožní veriaci zišli sa z ďalekého okolia na toto slávne a sväté miesto. Prišli, aby sa poďakovali za milosť, ktorej sa im dostalo prostredníctvom Božej Matky. Priputovali, aby svojej Matke predniesli svoje prosby. Prišli, aby vyslovili svoje priania, otvorili svoje srdce, lebo pevne veria, že Ona im pomôže.

Už v sobotu popoludní konali sa v chráme a v kaplnkách na hore pobožnosti v česť a slávu Prečistej Divy Márie. Ani večer neutíchla Ľutinská hôrka. Mohutný spev nábožných veriacich „Prizri, o Marie, na tvoj prekrasnyj ľud . . .", *rozlieval sa po celej hôrke a vznášal sa nad umlknutou dedinkou. Do tajomného chrámového šera, ligotali sa oltárne sviece a v duši zbožného pútnika horelo nevýslovné teplo. Je u cieľa. Spovedeľnica! Tam našiel každý bohabojný kresťan odpočinok duši svojej. To je útecha veriaceho človeka. Toto pohnutie bolo badať každému na tvári, keď kľačal so sklopenými očami pred spovedelnicou. A duchovní veru mali čo robiť. Bolo už dávno po polnoci, keď vstávali unavení od spovedeľníc, no duševne boli aj oni posilnení. A pútnici — hoci boli unavení po ceste a celotýždennej práci, mnohí z nich aj mokrí po daždi, predsa podľa spôsobu prvých kresťanov bdeli v modlitbách v neskorých večerných hodinách, ba niektorí celú noc. A zavčas rána, ešte s väčšou radosťou a nábožnosťou kľačali pred ikonou Božej Matky.*

Ráno, sotva svitalo, v chráme a na hôrke, slúžili sa stále sv. liturgie a veriaci v zástupoch pristupovali k sv. prijímaniu. A keďže počasie veľmi prialo, vyšlo slniečko a usušilo po daždi premoknutú zem, zástupy veriacich sa začali rozmnožovať. Prichádzali zďaleko i zblízka, aby vzdali úctu Matke Božej, prejavili jej svoju lásku a oddanosť svojich srdc.

Okolo 9. hod. rozozvučali sa chrámové zvony, ktoré oznamovali príchod Preosvieteného vladyku Nikolaja, biskupa prešovského. Za spevu veriacich, v doprovode mnohých duchovných, pobral sa sprievod na hôrku ku kaplnke. Krásny to bol pohľad! Nevýslovná krása, nadšenie — to všetko pociťovala nábožná duša pri pohľade na pomaly kráčajúci sprievod, z ktorého sa ozýval mohutný hlas „O Marie, drahij cvit, Tebe slavit. cilij svit — Marie." Ozaj, neopísateľný pohľad!

Krátko pred 10. hod. začala sa slávnostná sv. liturgia. Slúžil Preosvietený vladyka Nikolaj, za asistencie prot. ThDr. A. Mihaľova, dekana PBF, a d. o. Vasiľa Slivku, duchovného z Ďačova. Veriaci krásne spievali počas celých bohoslužieb; ich spev sa spájal nad košatými lipami a letel k trónu nebeskej Matky. Počas sv. liturgie kázal prot. Babjak, miestny duchovný, a prot. A. Mihaľov, dekan PBF. Milými slovami prihovoril sa aj náš vladyka Nikolaj. Po sv. liturgii bolo myrovanie a obchádzka okolo chrámu a nakoniec vladyka Nikolaj udelil im svoje arcipastierske požehnanie.

A veriaci, s pocitom vďačnosti a lásky, duševne posilnení, odchádzajú pokojne do svojich domovov. Ešte raz ich oči spočinuli na obraze ikony a prosili o zdravie, aby aj na druhý rok znovu prišli poklonit sa na toto sväté miesto. Zástupy pomaly riedli. Už len sem-tam bolo počuť piesne odchádzajúcich pútnikov. A my, ktorí sme ešte ostávali, so slzami sme pozerali na odchádzajúce zástupy, a nádej, že sa opäť stretneme na budúci rok, posiľňovala naše srdcia.

A nakoniec, my všetci, ktorí sme boli účastní na tomto odpuste, pokladáme si za svoju svätú povinnosť, poďakovať sa zo srdca tým, ktorí sa pričinili o krásny priebeh tohto odpustu. Vďaka patrí Vám, otci duchovní, ktorí ste obetovali všetko, celý svoj voľný čas, aby ste posiľňovali a povzbudzovali kajúce sa duše. Zaplať Vám za to Pán Boh! A vďaka aj Vám, milí veriaci, že ste sa tak v hojnom počte zúčastnili na odpuste. Pán Boh zaplať Vám za Vaše modlitby.

O Marie, Mati Boža, moli Boha o nas hrišných . . .

Na Ľucinskoj hori,
na hlavnom prestoli,
jej svjata ikona,
sijajet vo slavi.

Tam sobi Marija,
misto izvolila,
čtoby ot vsich ľudej,
proslavlena byla . . .

František Dancák.

Zo života michalovskej eparchie

VYZNAMENANIE

● **Jeho Preosvietenosť vladyka** Metod, biskup michalovský, spolu s Jeho Preosvietenosťou Cyrilom, biskupom-vikárom michalovskej eparchie, **udelili za úspešnú dušpastiersku a konsolidačnú činnosť d. o. Štefanovi Kmecovi, správcovi farnosti v Bačkove, cirkevné vyznamenanie — hodnosť tit. dekana.**

VÝZNAMNÉ ŽIVOTNÉ JUBILEUM

● Dňa 11. augusta 1966 **pri príležitosti 82. narodenín Preosvieteného vladyku Metoda konali sa v michalovskom katedrálnom chráme príležitostné sv. bohoslužby, ktorých sa zúčastnili pracovníci michalovskej eparchie.** Po ukončení bohoslužieb Preosvietený vladyka Cyril v mene činiteľov michalovskej eparchie, duchovenstva, veriacich, i v mene svojom srdečne pozdravil Preosv. vladyku Metoda a zaželal mu do ďalšieho života veľa dobrého zdravia a Božieho požehnania.

ARCHIJEREJSKÉ BOHOSLUŽBY A VIZITÁCIE

● **V nedeľu 7. 8. 1966 Preosvietený vladyka Cyril vykonal archijerejskú vizitáciu v Stretávke pri príležitosti tamojšieho chrámového sviatku — Preobraženija Hospodňa.** Preosvieteného vladyku privítal predseda kurátorského sboru br. Andrej Sabovík, pri vchode do chrámu potom administrátor farnosti d. o. prot. M. Ščerbej. Slávnostnú archijerejskú sv. liturgiu slúžil Preosvietený vladyka Cyril za spoluslúženia d. o. prot. M. Ščerbeja a niektorých duchovných z okolia. Príležitostnú kázeň predniesol d. o. Pavol Tkáč. Po sv. liturgii bola slúžená večerňa s myrovaním a nasledovala obchôdzka chrámu s čítaním sv. evanjelií. Po záverečnom prejave Preosv. vladyku Cyrila, v ktorom vysvetlil význam sviatku Preobraženija Hospodňa pre veriacich, administrátor farnosti d. o. prot. M. Ščerbej vyjadril Preosv. vladykovi srdečnú vďaku za vykonanú arcipastiersku vizitáciu a otcovské ponaučenia. Odpustové slávnosti boli ukončené mnoholitstvijem a udelením arcipastierskeho požehnania.

Na miestach posvätených krvou osloboditeľov . . .

● **V nedeľu dňa 14. 8. 1966 Preosvietený vladyka Cyril v sprievode d. o. prot. M. Ščerbeja, riaditeľa ER, vykonal návštevu pravoslávnej cirkevnej obce Dargov pri príležitosti chrámového sviatku — Presvätej Divy Bohorodičky „Skoroposlušnicy".**

Obec Dargov leží na úpätí Slán-

Preosv. vladyka Cyril pred kapličkou v Dargove.

skych hôr a bola počas druhej svetovej vojny takmer úplne zničená nemeckými fašistami. V týchto miestach prebiehali kruté boje za naše oslobodenie. Československí a sovietski vojaci i partizáni posvätili svojou krvou túto zem. Na ich večnú pamiatku bol zriadený ružový sad pri pamätníku Osloboditeľov.

Preosv. vladyka Cyril pri slávnostnom privítaní pri slavobráne s nápisom **„Pokoj vám"** prešiel so svojím sprievodom brezovou alejou ku kaplnke, kde ho privítal správca farnosti d. o. Štefan Kmec.

Pred sv. liturgiou vykonal Preosvietený vladyka posviacku nového kivotu.

Slávnostnú archijerejskú sv. liturgiu v preplnenej kaplnke slúžil Preosv. vladyka Cyril za asistencie d. o. prot. M. Ščerbeja, správcu miestnej farnosti d. o. Št. Kmeca a duchovných z okolia. Kázeň predniesol d. o. Pavol Dancák.

Po sv. liturgii bola podľa miestneho zvyku odslúžená panychída za **zomrelých miestnych veriacich a za padlých za naše oslobodenie v druhej svetovej vojne.** Nasledovala večerňa s myrovaním a obchôdzka s čítaním sv. evanjelií. Preosvietený vladyka napokon prehovoril o význame sviatku a záverom **udelil správcovi miestnej farnosti d. o. Št. Kmecovi za jeho úspešnú dušpastiersku a konsolidačnú činnosť hodnosť tit. dekana a veriacim na čele s kurátorským sborom za obetavú prácu a starostlivosť o chrám udelil pochvalný diplom.**

POSVIACKY CHRÁMOV

● **V nedeľu dňa 21 .8. 1966 v Čemernom pri príležitosti chrámového sviatku Uspenija Presv. Bohorodičky sa konali tradičné odpustové bohoslužby spojené s posviackou obnoveného chrámu.** Túto posviacku vykonal a archijerejskú sv. liturgiu odslúžil **Preosv. vladyka Cyril za spoluslúženia správcu miestnej farnosti d. o. tit. arcidekana Jána Sitkára a duchovných z okolia.** Odpustovú kázeň predniesol d. o. Ján Rabatín. Preosv. vladyka odovzdal správcovi farnosti, kurátorskému sboru a veriacim pochvalný diplom za vzornú starostlivosť o chrám Boží.

● **V tú istú nedeľu — 21. 8. t. r. — konali sa odpustové bohoslužby a posviacka obnoveného chrámu aj v Laškovciach.** Posviacku vykonal d. o. prot. M. Ščerbej **spolu s** administrátorom miestnej farnosti d. o. V. Dovhunom a duchovnými z okolia. Odpustovú kázeň predniesol d. o. tit. arcidekan J. Choma. Na záver slávností odovzdal d. o. prot. M. Ščerbej d. o. Vasiľovi Dovhunovi, kurátorskému sboru a veriacim pochvalné diplomy, ktoré im udelili Preosv. vladyka Metod spolu s Preosv. vladykom Cyrilom za vzornú a obetavú prácu pri obnove chrámu.

Tradičné odpustové bohoslužby v pútnickom mieste Klokočove.

● **V nedeľu 28. augusta 1966 pri príležitosti chrám. sviatku Uspenija Presv. Bohorodičky konali sa odpustové bohoslužby v pútnickom mieste Klokočove.** V sobotu zahájil odpust d. o. prot. J. Iljuk molebenom pred ikonou Božej Matky Klokočovskej. Do neskorých večerných hodín duchovenstvo v chráme slúžilo príležitostné bohoslužby. Početní veriaci pristúpili ku sv. spovedi. **V nedeľu ráno do Klokočova zavítal Preosvietený vladyka Cyril spolu s d. o. prot. M. Ščerbejom.** Po slávnostnom uvítaní kurátormi i miestnym duchovným sa Preosv. vladyka pomodlil pred ikonou Panny Márie Klokočovskej. Archijerejskú sv. liturgiu potom Preosv. vladyka odslúžil na nádvorí pred chrámom za asistencie početných duchovných. Slávnostnú kázeň predniesol d. o. prot. J. Tichý. Mnohí veriaci pristúpili k sv. prijímaniu, ktoré im dával sám Preosv. vladyka Cyril. Záverečnú kázeň po večerni a obchôdzke chrámu s čítaním sv. evanjelií predniesol Preosv. vladyka, ktorý aj udelili početným veriacim svoje arcipastierske požehnanie.

M. Š.

OZNÁMENIE:

V skorom čase vyjde z tlače „Praktický trebnik". Jeho cena bude Kčs 40,—. Objednávky prijíma už teraz PETRA — PREŠOV.

KONKURZ

Pravoslávna cirkevná obec v Prešove týmto **vypisuje konkurz na obsadenie miesta kantora v Prešove.** Plat — mesačne 600 Kčs. V prípade, že by kantor prevzal aj zvonenie, dostane ešte k platu 180 Kčs mesačne. Kantor má zabezpečený kantorský byt (bezplatne)

Záujemci nech sa hlásia na adresu: Pravoslávny farský úrad Prešov, ul. Slov. rep. rád č. 8.

Pravoslávny farský úrad v Michalovciach, Gottwaldova ul. č. 35, vypisuje týmto **konkurz (súbeh) na miesto kantora pri katedrálnom chráme v Michalovciach.** Rodinný byt je pre prijatého uchádzača zabezpečený, plat podľa dohody, možnosť zamestnania, príp. i pre manželku. Uchádzači nech sa hlásia na vyššie uvedenú adresu.